

Sammanträdesprotokoll

Samhällsbyggnadsnämnden

Sammanträdesdatum 2021-04-28

Plats och tid

Förvaltningshuset, Amsterdam+Teams, kl. 09:00-17:00

Paragraf

§110, §131

Närvarande

Se sidan 2

Justeringens plats och tid

2021-04-28

.....
Sekreterare   Anette Paulsen

.....
Ordförande   Daniel Olsson (S)

.....
Justerare   Måns Montell (M)

Anslag/Bevis

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Organ

Samhällsbyggnadsnämnden

Sammanträdesdatum

2021-04-28

Anslag sätts upp

2021-04-28

Anslag tas ned

2021-05-20

Förvaringsplats för protokollet

Förvaltningshuset Arkiv plan 1

.....
Underskrift   Anette Paulsen

Närvaro

Ledamöter	Närvarande	Frånvarande	Tjänstgörande ersättare
Daniel Olsson, ordförande (S)	x		
Ewa Löfqvist (S)	x		
Kent Edin (S)	x		
Niklas Nygren (S)	x		
Ulla Westerberg (MP)	x		
Bjarni Arnason (C)	x		
Kjell Helling, vice ordf (L)	x		
Stefan Pettersson (V)	x		
Måns Montell, 2:e vice ordf (M)	x		
Mikael Brodin (M)	x		
Rosmari Holmgren (KD)	x		
Christer Larsson (SD)	x		
Thomas Lindberg (SD)	x		
Ersättare			
Marie Rogsberg (S)		x	
Gülce Kilic (S)	x		
Frida Johnsson, (MP)	x		
Margaretha Wedin (C)		x	
Mikael Persson (L)	x		
Sophia Flybring (V)	x		
Mikael Hillman (M)	x		
Maria Lundin (M)	x		
Anders Hemlin (SD)	x		

Övriga närvarande
Eva Jackson, sektorchef
Anette Paulsen, nämndsamordnare

Justerare	Utdragsbestyrkande

§ 110: Remiss - Gävle kommuns riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap - IOP

Dnr 21SBN31

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden antar remissvaret som sitt eget.

Ärendet justeras omedelbart.

Ärendebeskrivning

Riktlinjerna föreslås ändras utifrån följande:

sid 2 ändra "bör även ha en regelbunden uppföljning " till "ska även ha en regelbunden uppföljning"

sid 3 ändra "bör nämnden begära in följande uppgifter" till "ska nämnden begära in följande uppgifter"

sid 3 stryk texten "om sådana finns"

Beslutsunderlag

- Remissvar IOP - ny version, dnr 21SBN31-5
- Remissvar, dnr 21SBN31-4
- Missiv, dnr 21SBN31-1
- Utkast till juridisk vägledning, dnr 21SBN31-3
- Utkast till riktlinjer för IOP, dnr 21SBN31-2

Justerare			Utdragsbestyrkande

§ 131: Remiss – Tillgängliga stränder, ett mer differentierat strandskydd SOU 2020:78

Dnr 21SBN29

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden antar remissvaret som sitt eget.

Ärendet justeras omedelbart.

Ärendebeskrivning

Gävle kommun har tagit emot remissen om betänkandet av Utredningen om översyn av strandskyddet från Miljödepartementet. Samhällsbyggnadsnämnden har fått i uppdrag att göra ett direktbesvarande.

Remissen beskriver utredningens förslag som ska leda till ett förnyat strandskydd.

Yttrande över förslagen

Sammanfattningsvis anser Livsmiljö Gävle att det är positivt att lagstiftningen förändras för att möjliggöra ett mer differentierat strandskydd ur ett nationellt perspektiv. Det är dock mycket tveksamt att förslagen verkligen kommer att leda till detta. Det står däremot klart att det är stor risk för oacceptabla negativa konsekvenser för strandskyddets syften, liksom miljömål, friluftslivsmål och många ekosystemtjänster.

Strandskyddslagstiftningen behöver bli mer flexibel för att ge möjlighet till prövningar om upphävande från fall till fall där strandskyddets syften inte motverkas. Översiktsplanen bör användas för att redovisa kommunens inriktning kring strandskyddsfrågor, avvägt mot andra intressen, och ligga till grund för prövningar.

Den praxis som utvecklats kring några av de särskilda skälen som lett till en mycket restriktiv prövning behöver ses över. I ärenden då strandskyddets syften inte påverkas negativt bör utgångspunkten vara att kunna bevilja en ansökan om dispens alternativt upphäva strandskyddet. Det kan exempelvis vara i ärenden där det finns en mindre avskiljande väg och gles bebyggelse mot strandområdet, eller flytt av en mindre brygga ett antal meter inom en privat bostadsfastighet för att undvika muddring.

Här nedan redovisas synpunkterna lite mer ingående för de olika förslagen med hänvisning till lagrum som berörs inom parentes.

Det generella strandskyddet vid små sjöar och vattendrag tas bort (MB 7:13) - länsstyrelsen ska kunna införa i enskilda fall (MB 7:18 f)

Att ta bort strandskyddet generellt vid små sjöar och vattendrag skulle visserligen underlätta vid exempelvis bygglovsprövning, men det riskerar i många fall motverka strandskyddets syften. Småvatten är mycket viktiga

Justerare	Utdragsbestyrkande

Samhällsbyggnadsnämnden

Sammanträdesdatum 2021-04-28

miljöer för växt- och djurliv samt flera ekosystemtjänster som rekreation och vattenreglering. Det behöver, i de flesta fall av exploatering, lämnas en bebyggelsefri zon vid vattnet för att möjliggöra en ekologisk spridningskorridor för växter och djur och svämplan vid tillfälligt högt vattenstånd, även om strandskydd inte gäller. Det är orimligt att ansvaret för att bevaka dessa frågor ska ligga på den enskilde handläggaren vid exempelvis bygglovsprövning, om det inte finns utpekade någonstans.

Hur ska gränsdragningen för vilka vatten som omfattas göras effektivt och rättssäkert? Vad händer tills länsstyrelsen har fattat ett eventuellt beslut om återinförande? Vilka kriterier ska gälla vid ett beslut om återinförande och kommer den enskilde markägaren att kompenseras?

Eftersom det ofta finns höga värden i en zon i omedelbar anslutning till små sjöar och mindre vattendrag behöver dessa värden beaktas och det kan därför vara lämpligt att det finns ett strandskydd även här. Däremot behöver det ges större möjlighet till bedömningar från fall till fall och att strandskyddet kan upphävas helt eller delvis. Dagens regler där länsstyrelsen kan upphäva strandskyddet vid småvatten enligt MB 7:18 borde kunna förenklas, effektiviseras och användas i större utsträckning. Det bör även införas en ny möjlighet med prövning och upphävande av strandskydd i samband med prövning av förhandsbesked enligt PBL.

Konstgjorda vatten efter 1975 – strandskydd gäller inte (MB 7:13)

Det är bra att det klargörs att strandskydd inte inträder per automatik vid nyanläggning av dagvattendammar, kanaler och andra konstgjorda vatten. Men vem kommer att ha bevisbördan för när vattnet är anlagt? Kommer anlagda vatten ingå i länsstyrelsens digitaliseringsuppdrag? Skulle vara mycket bra om det görs en utredning och klargörs vilka vatten som omfattas. Det behöver förtydligas att för vatten anlagda före 1975 ska det göras en bedömning från fall till fall om strandskydd gäller eller inte.

Länsstyrelsen bör kunna inför strandskydd även vid anlagda vatten där det finns ett behov, exempelvis vid ett anlagt viltvatten eller en groddjursdam.

Landsbygdsområden: söka om upphävande hos länsstyrelsen och enklare att få dispens inom områden som är utpekade i översiktsplanen (MB 7:17 a och 7:18)

Det blir ett stort tolkningsutrymme för vad som är ”god tillgång till obebyggd mark”, ”låg efterfrågan på mark” och ”inte av särskild betydelse för något av strandskyddets syften”, vem ska avgöra och hur ska det göras? Hur ska beslutet hålla över tid? Det blir en stor osäkerhetsfaktor för markägarna då länsstyrelsen kan gå in och upphäva ett tidigare beslut när de bedömer att området inte uppfyller samtliga tre kriterier. Är det ”först-till-kvarn-principen” som ska gälla och den markägare inom området som byggde först som drog vinstlotten?

I *Översiktsplan för Gävle kommun år 2030* hade länsstyrelsen synpunkter på flera av de 24 utpekade LIS-områdena (landsbygdsutveckling i strandnära lägen enligt nuvarande strandskyddslagstiftning) och fyra bedömdes som helt

Justerare	Utdragsbestyrkande

Samhällsbyggnadsnämnden

Sammanträdesdatum 2021-04-28

olämpliga i granskningsutlåtandet. Enligt förslaget ska dessa områden inte kunna ses som landsbygdsområden. Länsstyrelsen borde kunna få möjlighet att lämna ett nytt yttrande för dessa i samband med aktualisering av översiktsplanen, alternativt att även dessa områden ska ses som landsbygdsområden. Det är inte rimligt att behöva invänta en ny översiktsplan för att ompröva dessa områden.

Ett krav vid utpekande av landsbygdsområden måste vara att stödja en hållbar samhällsutveckling. Nuvarande förslag riskerar att ge en utspridd bebyggelse som motverkar hållbarhetsmål och ger konsekvenser för samhällsservice som skolskjuts, avfallshantering och hemtjänst. Utspridd bebyggelse leder även till en fragmentering av tidigare oexploaterat landskap som ger stora negativa konsekvenser för strandskyddets syften.

I de nya särskilda skälen borde läggas in förutsättningar för dispens och upphävande för allmänna anläggningar och gemensamhetsanläggningar. Det kan i många fall vara bättre att bygga bostäder och annat utanför strandskyddat område och nyttja bästa strandläget för att anlägga till exempel badplats, båtbygga och bastu som många kan nyttja.

Det borde vara krav på att landsbygdsområden ska pekas ut i översiktsplanen för att kunna avvägas mot andra intressen, vara transparenta och mer hållbara över tid. Däremot bör det inte vara en strikt avgränsning för det utpekade området så som dagens utpekade LIS-områden måste användas. Det bör kunna beskrivas mer som en målbild för var och i vilken omfattning området ska kunna nyttjas. Dessutom borde nyttjandet av dessa områden i första hand prövas i en detaljplaneprocess. Då kan man upphäva strandskyddet där så är lämpligt och samtidigt säkerställa viktiga områden för fri passage. Det borde även vara möjligt att i samband med en prövning om förhandsbesked kunna upphäva strandskyddet. Dispensförfarande borde användas i sista hand eftersom det innebär att strandskydd fortsatt gäller på platsen förutom den åtgärd dispensen medger.

Äldre planer som upphävs eller ersätts av ny detaljplan (tillägg i 10 a § i lag (1998:811) om införande av MB)

Bra att strandskydd inte återinträder om det finns ett upphävandebeslut av länsstyrelsen, men formuleringen behöver tydliggöras. Bestämmelserna i länsstyrelsebeslutet bör införas som planbestämmelse vid ny planläggning för att förtydliga vad som gäller. Behöver även tydliggöras om kommunen kan besluta om delvis återinförande vid ny planläggning och hur det ska genomföras. Det kommer att behöva göras ändringar av allmänna råd och föreskrifter till PBL.

Klimatanpassningsåtgärder, nytt särskilt skäl (MB 7:18c § 7 p)

Bra med nytt särskilt skäl som möjliggör klimatanpassningsåtgärder vid befintlig bebyggelse. Behöver tydliggöras att klimatanpassningsåtgärden ska avvägas mot strandskyddets syften så att man väljer en lösning som både värnar strandskyddet och uppfyller åtgärdens mål.

Skärpt tillämpning (MB 7:18 c §)

Justerare	Utdragsbestyrkande

Samhällsbyggnadsnämnden

Sammanträdesdatum 2021-04-28

Utredningen föreslår att i områden där exploateringsgraden är hög och efterfrågan på mark för bebyggelse är stor, eller i vattenområden av särskild betydelse för djur- och växtlivet, ska de särskilda skälen i 18 c § tillämpas särskilt restriktivt. Hur är det tänkt att bli en skärpning? Genom att lätta på restriktiviteten i andra områden? Uppenbar risk för olika tolkningar hos kommunen och länsstyrelsen. Rättspraxis utgör redan idag en alltför restriktiv tolkning av de särskilda skälen - strandskyddslagstiftningen behöver inte bli mer restriktiv, den behöver bli mer flexibel. Förslaget riskerar att motverka tätortsutveckling i strandnära lägen, det kan bli svårt att nyttja redan ianspråktagen mark fullt ut och omvandla till exempel industriområden till bostadsområden – kommer inte att gagna vare sig allmänna eller privata intressen.

Digitalisering och klargörande av strandskyddet

Bra att länsstyrelsen får ansvar för att redovisa var strandskydd gäller och ajourhållning av underlaget. Redovisningen behöver vara gjord innan de nya reglerna börjar gälla för att handläggningen ska bli rättssäker och effektiv.

Behövs i vissa fall en mildare tolkning och klargörande av de särskilda skälen på kommun- eller länsnivå, till exempel vad som räknas som en avskiljande väg eller avskiljande bebyggelse. Utvecklad praxis ger stora negativa konsekvenser för exempelvis hållbart samhällsbyggande utan att för den skull ge fördelar till strandskyddets intressen.

Effektivare tillsyn

Bra med effektivare tillsyn, men det uppnår man troligtvis inte bara genom utbildningsinsatser. Tillsynsansvaret borde ligga på länsstyrelsen (i samarbete med länets kommuner) särskilt för att effektivisera tillsynskampanjer och informationsinsatser.

Yrkanden

Måns Montell (M) yrkar på förslag till remissvar:

Sverige är i stort behov av att få till en mer flexibel och mindre rigorös strandskyddslagstiftning för att göra områden vid vatten mer tillgängligt, särskilt där exploateringsstrycket är relativt lågt. Generellt sett missar denna utredning målet, då den till stora delar riskerar att istället för att luckra upp strandskyddet kan leda till en mer restriktiv tolkning. Lösningen på problemen kring strandskyddet i Sverige borde istället vara att kommunerna får peka ut vilka områden/stränder som ska skyddas enligt vissa regler, i övrigt ska generella plan- och byggbestämmelser gälla.

Utredningen beskriver i generella skrivelser att det råder en högre exploateringsgrad i södra Sverige. I sak är självfallet det rätt, dock saknas definition av södra Sverige vilket gör att Gävle kommun mycket väl kan klassas till området. För att lösa de påstådda problemen av det högre exploateringsstrycket i denna del av landet, föreslås delar av denna landsdel få ett bibehållet eller stärkt strandskydd. Således kan det, om denna utredning blir verklighet, bli svårare att bygga i Gävle kommun.

Justerare	Utdragsbestyrkande

Samhällsbyggnadsnämnden

Sammanträdesdatum 2021-04-28

Vidare så går utredningen in på att strandskyddet behöver generellt sett stärkas där det är en högre exploateringsgrad. Det kommer förmodligen medföra den orimliga effekten, trots att det är lättnader i strandskyddet som önskas, att där ingen vill bygga blir det lättare, men alla platser där önskemål om exploatering finns, där blir det istället svårare.

I utredningens förslag finns möjligheten för överprövning av besluten kvar hos länsstyrelsen. Något som öppnar upp för fortsatta orimliga tolkningar och att besluten står utan demokratisk möjlighet att påverkas av de som påverkas närmast, dvs kommuninvånarna.

Ett positivt förslag i utredningen är att strandskyddet föreslås avskaffas för mindre vattendrag, insjöar upp till en hektar eller två meter eller smalare. Dock föreslås länsstyrelserna ges möjligheten att om området har särskild betydelse för något av strandskyddets syften, så ska det kunna införas även för små vattendrag. Sett till att strandskyddets syften är att trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten, kan i realiteten varje mindre vattendrag ändå påtvingas ett strandskydd av länsstyrelsen.

Avslutningsvis, Gävle kommuns uppfattning är att denna utredning inte leder till nödvändig uppluckring av strandskyddet.

Ordförande Daniel Olsson (S) yrkar bifall till sitt förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden ställer sitt förslag om bifall till sitt förslag till beslut mot Måns Montells (M) förslag om remissvar och finner att nämnden beslutar i enlighet med ordförandens förslag.

Reservationer

Måns Montell (M) och Mikael Brodin (M) reserverar sig till förmån för bifall av Måns Montells (M) förslag till remissvar.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse, dnr 21SBN29-4
- Remissvar, dnr 21SBN29-3
- Missiv, dnr 21SBN29-1
- Remiss, dnr 21SBN29-2

Justerare	Utdragsbestyrkande